

Wstęp do współczesnej inżynierii

w3

Wstęp do współczesnej inżynierii

Praca np. przy podnoszeniu elementu o masie m na wysokość H będzie zawsze taka sama

W zastosowaniach przemysłowych ciekawsza jest szybkość wykonywania pracy niż sama praca

Moc:

$$N = \frac{W}{t} \quad \left[\frac{J}{s} \right] = \left[\frac{N \cdot m}{s} \right] = [W]$$

Praca:

$$W = F \cdot x$$

$$N = \frac{F \cdot x}{t} = F \cdot v \quad \left[N \cdot \frac{m}{s} \right] = [W]$$

Moc w ruchu obrotowym:

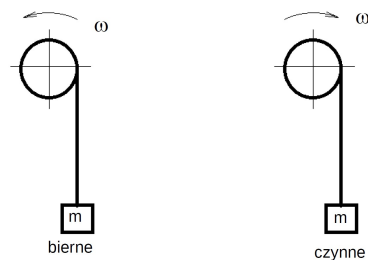
$$N = M \cdot \omega \quad \left[N \cdot m \cdot \frac{1}{s} \right] = [W]$$

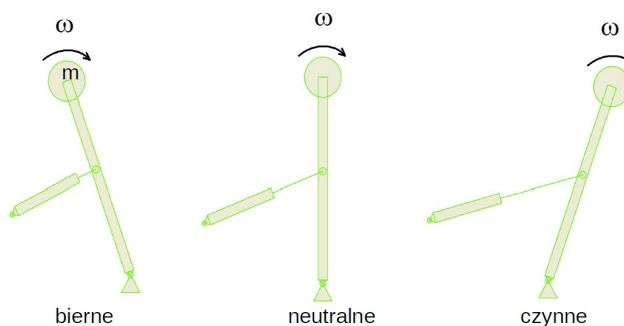

Wstęp do współczesnej inżynierii

Kierunek przepływu mocy i charakter obciążenia

Zmienność obciążenia:

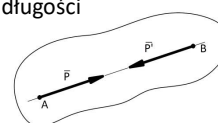
Wstęp do współczesnej inżynierii

Zasady statyki

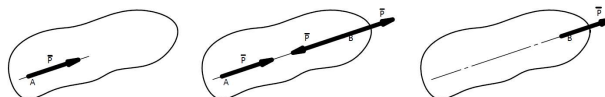
- Dwie siły przyłożone do ciała sztywnego równoważą się tylko wtedy, gdy działają wzdłuż jednej prostej, są przeciwnie skierowane i mają tę samą długość

$$\vec{P}' = -\vec{P}$$

$$P' = P$$

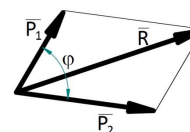

- Działanie sił przyłożonych do ciała sztywnego nie ulegnie zmianie, gdy do tego układu dodamy lub odejmiemy dowolny układ równoważących się sił, czyli tzw. układ zerowy

- Zasada równoległoboku.

$$R = \sqrt{P_1^2 + P_2^2 + 2 \cdot P_1 \cdot P_2 \cdot \cos \varphi}$$

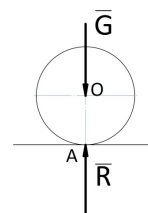

Wstęp do współczesnej inżynierii

Zasady statyki

•Zasada zeszywnienia. Równowaga sił działających na ciało odkształcalne, nie zostanie naruszona przez zeszywnienie tego ciała.

•Zasada działania i przeciwdziałania. Każdemu działaniu towarzyszy równe co do wartości i przeciwnie skierowane wzdłuż tej samej prostej przeciwdziałanie

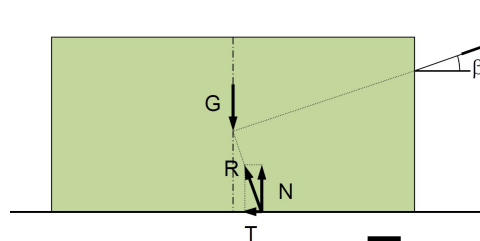
•Zasada oswobodzenia od więzów. Każde ciało nieswobodne można myślowo oswobodzić od więzów, zastępując ich działanie odpowiednimi reakcjami.

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

Tarcie

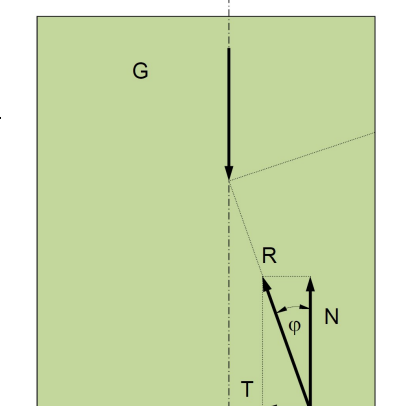

$$T = \mu \cdot N$$

$$\operatorname{tg} \varphi = \frac{T}{N}$$

$$\mu = \operatorname{tg} \varphi$$

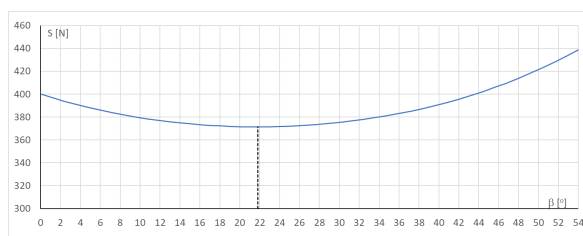

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

Tarcie

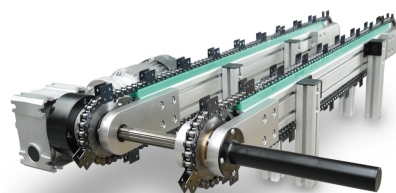
Trące się materiały	μ spoczyn.	β [°]	Tarcie w ruchu
Drewno po drewnie	0,4 ÷ 0,7	21,8 ÷ 35	0,2 ÷ 0,4
Żeliwo po żeliwie	0,16 ÷ 0,22	9,1 ÷ 12,4	0,1
Stal po żeliwie	0,11 ÷ 0,18	6,3 ÷ 10,2	0,1
Stal po stali	0,15 ÷ 0,17	8,5 ÷ 9,7	0,15
Drewno po metalu	0,60	31	0,40
Pas skórzany po żeliwie	0,50	26,6	0,28
Żeliwo po brązie	0,18	10,2	0,15
Sznur konopny po drewnie	0,5 ÷ 0,8	26,6 ÷ 38,7	0,3 ÷ 0,4
Stal po lodzie	0,02 ÷ 0,03	1,1 ÷ 1,7	0,015

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

Tarcie

HABERKORN

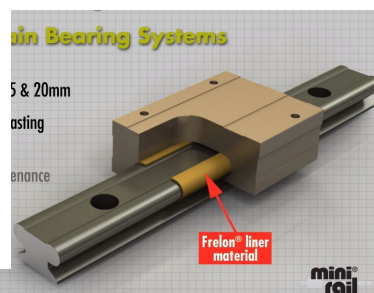
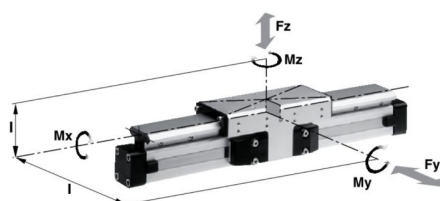

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

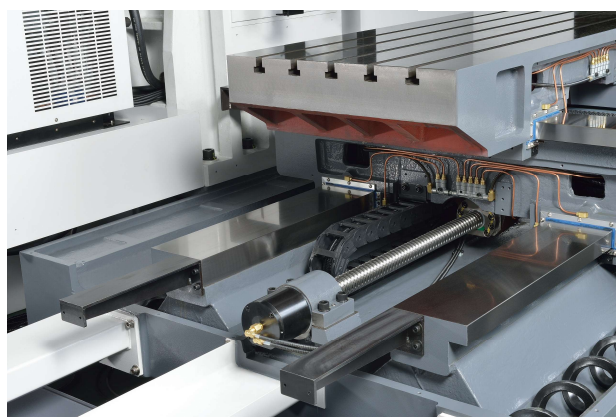
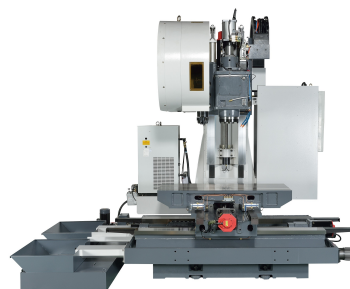
Tarcie

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

Tarcie

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

Tarcie

Współczynniki tarcia dla różnych zestawień ślizgowych powierzchni styku (wartości wzorcowe)

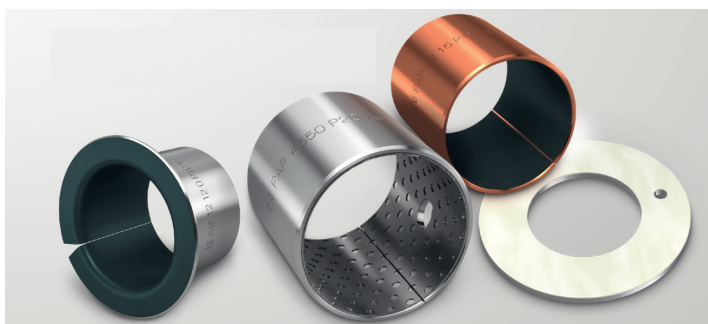
Zestawienie ślizgowych powierzchni styku	Współczynnik tarcia	
	μ min.	maks.
stal-stal	0,08	0,20
stal-brąz	0,10	0,25
stal-brąz spiekany z PTFE	0,05	0,25
stal-tkanina PTFE	0,02	0,15
stal-PTFE FRP	0,05	0,20

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

Tarcie

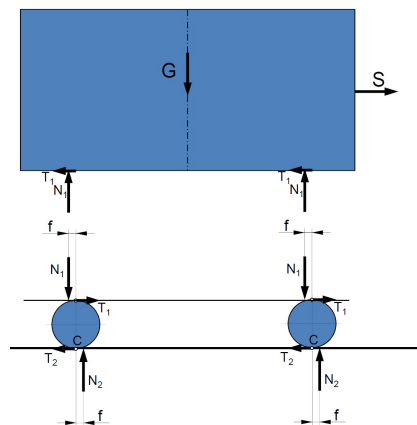
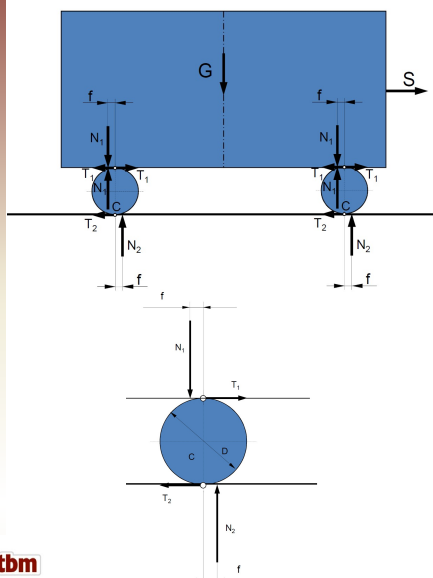

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

Siła przy toczeniu

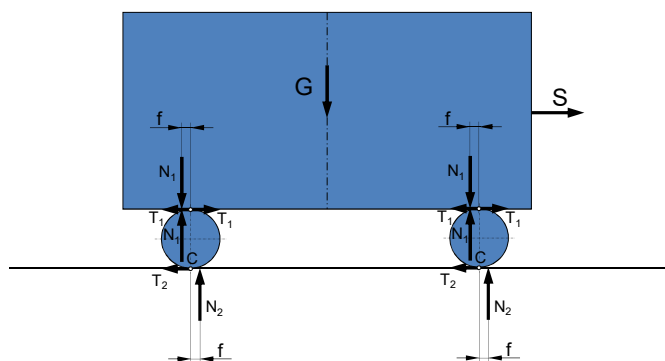

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

Siła przy toczeniu

$$S = G \cdot \frac{2 \cdot f}{D_k} \quad [N]$$

Wstęp do współczesnej inżynierii

Skąd się biorą opory ruchu

Siła przy toczeniu

Materiał toczącego się elementu i podłoża	Współczynnik tarcia tocznego f [cm]
Krążek drewniany po drewnie	twarde 0,06 ÷ 0,15 miękkie
Krążek drewniany po stali	0,03
Koło stalowe po stali	0,05
Koło stalowe po kamieniu i bruku	0,15
Koło stalowe po asfalcie	0,6
Koło stalowe po gumie	1,5 ÷ 6
Hartowane kulki po hartowanej stali	0,001
Żeliwny krążek po żeliwie	0,08

